

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/191/2017
Identifikačné číslo spisu:	6114223328
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6114223328.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v spore žalobcu Ing. M. V., bývajúceho v A., zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Prievozníkom PhD., so sídlom v Košiciach, Krmanova č. 1, IČO: 47 239 573, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7 C 210/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. marca 2017 sp. zn. 15 Co 391/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica 31. októbra 2014 domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu škody vo výške 2 956,48 € a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 € podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Uviedol, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odboru boja proti organizovanej kriminalite Stred, Oddelenia vyšetrovania z 15. júna 2004 č. p. ČVS: PPZ-11/BOK-S-I-2004 bolo proti nemu vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb., ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s trestným činom skrátania dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona a uznesením Okresného súdu v Trnave z 18. júna 2004 č. p. Tp 116/2004 bol vzatý do väzby so začiatkom jej trvania od 15. júna 2004. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júna 2005 č. p. 1 Toš 100/2005 bol prepustený žalobca z väzby na slobodu. Uznesením prokurátora špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky Bratislava z 3. apríla 2012 č. k. VII/1 Gv 252/09-3931, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. apríla 2012, bolo podľa § 215 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku (zákon

č. 301/2005 Z.z., ďalej len „Trestný poriadok“) zastavené trestné stíhanie proti žalobcovi, pretože je nepochybné, že skutok nespáchal obvinený (ďalej len „uznesenie o zastavení trestného stíhania“). Podľa jeho názoru mu v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním a nezákonnou väzbou, uznesením o vznesení obvinenia a o jeho vzatí do väzby bola spôsobená ujma, za ktorú zodpovedá štát. Z uvedených dôvodov 30. apríla 2014 požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o vznesení obvinenia a rozhodnutím o jeho vzatí do väzby, žalovaná túto žiadosť vyhodnotila ako nedôvodnú. Náhradu škody predstavujú náklady trov obhajoby, ktoré mu vznikli v priebehu trestného konania v celkovej výške 2 956,48 €. K nároku na nemajetkovú ujmu vo výške 50 000 € uviedol, že ten mu vznikol v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním a nezákonnou väzbou, kedy bol vystavený takmer 8-ročnému stavu právnej neistoty a strachu z možného odsúdenia za skutok, ktorý nespáchal. Trestným stíhaním ako aj väzobným stíhaním po dobu viac ako jedného roka bolo vážne a nezmazateľne zasiahnuté do jeho osobného, rodinného a pracovného života.

2. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. apríla 2015 č. k. 7 C 210/2014-115 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 8 446,47 € pozostávajúcu z a/ náhrady škody vo výške 2 956,47 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % z uvedenej sumy od 25. októbra 2014 do zaplatenia, v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; b/ náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5 490 €; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 19,83 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

2.1. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania a so zreteľom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobcovi bola rozhodnutím o väzbe, ktoré považoval za nezákonné rozhodnutie spôsobená škoda, za ktorú podľa zákona č. 58/1969 Z.z. v spojitosti s Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) zodpovedá žalovaná.

2.2. Na odôvodnenie rozhodnutia v časti týkajúcej náhrady škody (a/) uviedol, že suma 2 956,47 € pozostáva z nákladov vzniknutých žalobcovi v súvislosti s jeho právnym zastúpením v trestnom konaní. Tieto sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, čo mal súd prvej inštancie preukázať z vykonaného dokazovania, najmä z predložených príjmových pokladničných dokladov.

2.3. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy (b/) súd prvej inštancie uviedol, že dĺžka trvania výkonu väzby predstavuje vážny zásah do osobnej slobody žalobcu, čo negatívne ovplyvnilo jeho osobný, rodinný, spoločenský a pracovný život. Považoval preto za dôvodnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5 490 €, ktorej výšku určil voľnou úvahou a túto považoval za primeranú zásahu vo sfére jeho osobného života. V prevyšujúcej časti súd žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, nakoľko priznanie náhrady vo väčšom rozsahu by nebolo primerané okolnostiam veci a bolo by v rozpore so základnými zásadami spravodlivosti. Pri posudzovaní účinkov námietky premĺčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vznesenej žalovanou súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že tento nárok sa premĺčuje vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá začína plynúť od právoplatnosti uznesenia o zastavení trestného stíhania, t. j. od 17. apríla 2012, teda 3 ročná premĺčacia doba by najskôr uplynula 18. apríla 2015. Žaloba bola súdu prvej inštancie doručená 31. októbra 2014, teda pred uplynutím premĺčacej doby. Vzhľadom na to súd prvej inštancie vyhodnotil námietku premĺčania vznesenú žalovanou ako nedôvodnú.

2.4. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi úroky z omeškania iba z priznanej náhrady škody vo výške 2 956,47 € vo výške 5,05% ročne od 25. októbra 2014, t. j. odo dňa nasledujúceho po dni prevzatia oznámenia o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, nakoľko omeškanie žalovanej s plnením peňažného dlhu žalobcovi naďalej trvá. Návrh na priznanie úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súd zamietol z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je majetkovou pohľadávkou zo záväzkového právneho vzťahu a jej výška je určená až rozhodnutím súdu.

2.5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. vzhľadom na čiastočný úspech žalobcu v konaní (úspech žalobcu 16 %, úspech žalovanej 84 %).

3. Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 1. marca 2017 sp. zn. 15 Co 391/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny; žiadnej zo sporových strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil žalobou uplatnený

nárok podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s Dohovorom, náležitým spôsobom vykonal dokazovanie, na jeho základe vyvodil správne skutkové zistenia a správne aplikoval relevantné právne normy; v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením jeho rozsudku.

3.2. Námitku žalovanej súvisiacu s aplikáciou § 23 zákona č. 58/1969 Zb. pri posúdení premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, ktorý predmetnú otázku správne skutkovo i právne posúdil. Podľa jeho názoru § 23 zákona č. 58/1969 Zb. sa vzťahuje na náhradu škody a nie na náhradu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Zákon č. 58/1969 Zb. neobsahuje definíciu pojmu „škoda“, preto je potrebné vychádzať subsidiárne z ustanovení Občianskeho zákonníka s poukazom na § 20 zákona č. 58/1969 Zb. Z § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Keďže zákon č. 58/1969 Zb. neupravuje inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe, konkrétne z rozsudku najvyššieho súdu z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 13/2009, je potrebné predmetný nárok posúdiť v spojitosti s čl. 5 ods. 5 Dohovoru, ktorý upravuje právo na slobodu a bezpečnosť, podľa ktorého má nárok na odškodnenie každý, kto bol zatknutý alebo pozbavený slobody v rozpore s ustanoveniami tohto článku. V posudzovanom prípade je nesporné, že k zatknutiu a k pozbaveniu slobody žalobcu došlo.

3.3. Námitku žalobcu súvisiacu s výškou priznanej nemajetkovej ujmy odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý správne a dôsledne posúdil kritéria, ktoré sú potrebné zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé a preukázané, aké následky žalobcovi vznikli vo sfére jeho osobného života. Výška nároku nemajetkovej ujmy bola správne určená aj z hľadiska využitia komparačnej metódy vo vzťahu k iným obdobným prípadom.

3.4. Odvolací súd považoval odvolanie žalobcu proti výroku o trovách konania za nedôvodné; súd prvej inštancie správne rozhodol, keď o trovách prvoinstančného konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP a neprihliadol na § 142 ods. 3 O.s.p. vzhľadom na nepomer žalobcom požadovanej a priznanej výšky nemajetkovej ujmy, ako aj z dôvodu nedostatočného odôvodnenia a preukázania výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania súd odôvodnil § 396 ods. 1, § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa jej názoru je dovolanie dôvodné, lebo napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Žalovaná trvala na tom, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy bolo potrebné posúdiť podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s Dohovorom a nie výlučne len na základe Dohovoru; zároveň bolo nevyhnutné z dôvodu existujúcej špeciálnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb. aplikovať na nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy ustanovenie § 23 zákona č. 58/1969 Zb. viažuci sa na titul nároku a nie všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, čo žalovaná považuje za právnu otázku, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená.

4.1. Podľa žalovanej napriek tomu, že zákon č. 58/1969 Zb. neobsahuje inštitút nemajetkovej ujmy, je možné nárok na náhradu nemajetkovej ujmy priznať podľa tohto zákona v spojení s čl. 5 ods. 5 Dohovoru, avšak s poukazom na ustálenú judikaturu najvyššieho súdu je možné Dohovor aplikovať iba v prípade nezákonného pozbavenia osobnej slobody, t.j. v prípade nezákonnej väzby alebo nezákonného výkonu trestu odňatia slobody. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru. Súd Slovenskej republiky však na rozdiel od Dohovoru priznávajú náhradu nemajetkovej ujmy v prípade, ak sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. za pozbavenie osobnej slobody napriek tomu, že osobná sloboda osoby bola obmedzená v súlade so zákonom a až neskôr prišlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby. Žalobcovi je možné priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy titulom nezákonnej väzby podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s čl. 5 ods. 5 Dohovoru, avšak § 23 tohto zákona presne stanovuje lehotu pre uplatnenie tohto nároku, a to 1 ročnú premlčaciu dobu, pri aplikovaní ktorého ustanovenia prišlo v posudzovanej veci k premlčaniu nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy 17. apríla 2013; žaloba bola súdu prvej inštancie doručená až 31.

októbra 2014, preto je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný. Podľa žalovanej zákon č. 58/1969 Zb. neviaže aplikáciu § 23 na formu, resp. typ uplatnenej náhrady škody, ale na samotný titul, na základe ktorého sa žalobca svojho nároku domáha, tzn. že 1-ročná objektívna premlčacia doba upravená v § 23 sa vzťahuje na nezákonné rozhodnutie o väzbe alebo nezákonné rozhodnutie o výkone trestu odňatia slobody, nie na druh škody, t.j. skutočnú škodu, ušlý zisk alebo nemajetkovú ujmu. Aj v prípade použitia čl. 5 ods. 5 Dohovoru je totiž základ nároku daný ustanoveniami zákona č. 58/1969 Zb., a to vrátane ustanovení o podmienkach premlčania nároku, ktoré sa naň v celom rozsahu vzťahujú. V posudzovanej veci je potrebné aplikovať § 23 zákona č. 58/1969 Zb. o premlčaní vo vzťahu k titulu, na základe ktorého sa žalobca náhrady nemajetkovej ujmy domáha a nie vo vzťahu k druhu škody. Podľa žalovanej zákon č. 58/1969 Zb. je oproti Občianskemu zákonníku „lex specialis“, pričom niet dôvodu nachádzať titul nároku v zákone č. 58/1969 Zb. a následne ignorovať iné jeho ustanovenia (o premlčaní) len z dôvodu, že môžu byť pre žalobcu nevýhodnejšie. Žalovaná svoje tvrdenia opiera o rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. januára 2012 sp. zn. I. ÚS 430/2011, z ktorého vyplýva, že „pokiaľ je premlčanie práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zákonom o zodpovednosti štátu za škodu upravené, nie sú splnené predpoklady na použitie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka.“ Vzhľadom na uvedené žalovaná žiadala rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 3 CSP zmeniť a žalobu v časti nemajetkovej ujmy zamietnuť, alternatívne dovoľaním napadnuté rozhodnutie podľa § 449 ods. 1 a §450 CSP v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť príslušnému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v danom prípade nie je daný dovolací dôvod, pričom svoje tvrdenia opiera o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu Českej republiky - sp zn. 31 Cdo 619/2011 (R 115/2012), sp. zn. 31 Cdo 3916/2008, sp. zn. 25 Cdo 762/2004, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II ÚS 590/08. Trval na tom, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou škody, preto sa na ňu nevzťahujú ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o premlčaní, pretože tieto upravujú len premlčanie náhrady skutočnej škody a ušlého zisku, nie premlčanie náhrady nemajetkovej ujmy. Z uvedeného dôvodu je potrebné aplikovať na tento prípad všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu, ktorá vyplýva z ustanovení Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené navrhuje dovolanie odmietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania v plnej výške.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie ako strana sporu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalovaná, na ktorú sa vzťahuje § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovoľaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7.1. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

8. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie

prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa názoru dovolacieho súdu žalovaná v dovolaní náležite konkretizovala zásadnú právnu otázku (bod 4.1 tohto rozhodnutia), riešenú odvolacím súdom. V ďalšom bolo preto potrebné posúdiť, či ide o otázku, ktorú už dovolací súd v minulosti vyriešil.

8.1. „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou v minulosti zaoberali a túto vyriešili.

9. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

10. Podľa 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalovaná za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd nesprávne posúdil parciálnu právnu otázku, keď na nárok žalobcu spočívajúci v náhrade nemajetkovej ujmy nesprávne aplikoval všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, namiesto špeciálnej právnej úpravy o premlčaní obsiahnutej v § 23 zákona č. 58/1969 Zb.

12. K žalovanou vymedzenej právnej otázke dovolací súd uvádza, že súdy správne posúdili nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy aj v súvislosti s článkom 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., a to s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005 (uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. R 13/2009). Vec prejednávajúci senát sa stotožňuje s právnymi závermi najvyššieho súdu uvedenými v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 177/2005, podľa ktorých zákon č. 58/1969 Zb. neumožňuje náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Z § 5 zákona č. 58/1969 Zb. okrem iného vyplýva, že právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené, alebo ak bol spod obžaloby oslobodený. Keďže zákon č. 58/1969 Zb. vo svojich ustanoveniach nedefinuje právny pojem „škoda“, je potrebné podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. subsidiárne vychádzať z ustanovení Občianskeho zákonníka. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa uhrádza skutočná škoda, a to, čo poškodenému ušlo - ušlý zisk. Vo všeobecnosti sa v rovine právnej teórie a praxe považuje za škodu ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Skutočná škoda predstavuje takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného, oproti stavu pred škodnou udalosťou a je objektívne vyjadriteľná peniazmi. Za ušlý zisk sa považuje ušlý majetkový prospech spočívajúci v nezväčšení majetku poškodeného, ktoré by bolo možné (nebyť škodnej udalosti) dôvodne očakávať s

ohľadom na pravidelný beh vecí. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich náhradu škody sa nemajetková ujma neodškodňuje, s výnimkou škody spôsobenej niektorým trestným činom korupcie (§ 442 ods. 2 Občiansky zákonník) a pri odškodnení bolesti poškodeného a sťaženia spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví (§ 444 Občianskeho zákonníka). Nárok na náhradu škody za väzbu zaručuje nielen vnútroštátna právna úprava - zákon č. 58/1969 Zb., vykonávajúci článok 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, ale aj článok 5 ods. 5 Dohovoru. V zmysle tohto článku Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie práva niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody bolo v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom tohto nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5 Dohovoru. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie škoda materiálna, tak i nemateriálna.

12.1. V nadväznosti na uvedené sa v posudzovanom prípade spornou sa javí žalovanou vymedzená právna otázka premlčania nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že zákon č. 58/1969 Zb. obsahuje v § 23 osobitnú, špeciálnu (vo vzťahu k Občianskemu zákonníku) právnu úpravu premlčania, podľa ktorej sa právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené. Podľa všeobecnej (vo vzťahu k zákonu č. 58/1969 Zb.) právnej úpravy Občianskeho zákonníka (§ 101) premlčacia doba je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Odvolací súd dospel k záveru, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka; premlčacia doba začala plynúť nasledujúcim dňom po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu; uznesením o zastavení trestného stíhania (právoplatným 17. apríla 2012) došlo k nezákonnosti väzby vykonanej žalobcom; nasledujúci deň po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia, t.j. 18. apríla 2012 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula najneskôr 18. apríla 2015; žaloba bola súdu prvej inštancie doručená 31. októbra 2014, teda pred uplynutím premlčacej doby, preto žalovanou vznesenú námietku premlčania odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd predmetnú právnu otázku správne právne posúdil a v tejto súvislosti dopĺňa, že osobitná právna úprava premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej „nezákonnou“ väzbou nie upravená v zákone č. 58/1969 Zb. a neupravuje ju ani Dohovor. Preto sa ako nevyhnutné javí (§ 20 zákona č. 58/1969 Zb.) subsidiárne použitie § 101 Občianskeho zákonníka, ktorý je zároveň podľa jeho ustanovenia § 853 subsidiárnym predpisom na občianskoprávne vzťahy, pokiaľ tieto nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, pričom tieto sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú tieto vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Pokiaľ dovolateľka poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. januára 2012 sp. zn. I. ÚS 430/2011 dovolací súd uvádza, že tento nerieši obdobnú problematiku aká je v posudzovanom prípade, nakoľko predmetom sporu vo veci sp. zn. I. ÚS 430/2011 bol nárok žalobcu na náhradu škody v podobe ušlého zisku, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, teda nie nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Z tohto dôvodu nemožno právne závery Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v predmetnom náleze k otázke premlčania nároku na náhradu škody aplikovať na posudzovaný prípad.

13. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Správny je preto právny záver odvolacieho súdu, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

14. Dovolací súd nedôvodné dovolanie žalovanej zamietol podľa § 448 CSP.

15. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania.

16. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

17. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.